

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВА І СВОБОДИ ЛЮДИНИ»

Ступінь освіти	Доктор філософії
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Освітня програма	Публічне управління та адміністрування
Тривалість викладання	7 чверть
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	
лекції:	2 години на тиждень
практичні заняття:	2 години на тиждень
Мова викладання	Українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/...>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Кафедра, що викладає: Державного управління і місцевого самоврядування (ДУМС)

Викладач:

Баштанник Віталій Володимирович
д. держ. упр., професор, професор кафедри

Персональна сторінка:

E-mail: Bashtannyk.V.V@nmu.one

1. Анотація до курсу

Права і свободи людини – академічний курс, покликаний сформувати у слухачів програми підготовки докторів філософії (у межах програм ЗВО) відповідний понятійно-категоріальний апарат, ознайомити їх із сучасним інститутом прав людини, його основними складовими та їх характеристиками; міжнародним та вітчизняним конституційним законодавством в галузі прав людини; механізмами захисту прав людини на відповідних рівнях. ЗВО мають опанувати методику правового аналізу норм міжнародного та вітчизняного законодавства в галузі прав людини. Курс покликаний дати ЗВО розуміння основних положень доктрини про вроджені права людини, сприяти оволодінню культурою прав людини, виробити в них високу культуру правового мислення, здатність об'єктивно сприймати правові явища та політичні процеси, що відбуваються в нашому суспільстві; набути навичок застосування отриманих теоретичних знань із курсу в конкретних умовах суспільно-політичного життя та практичній діяльності.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування здатності розв’язувати комплексні проблеми в сфері публічного управління та адміністрування суспільними процесами та відносинами, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань про ключову цінність західної цивілізації – прав і свобод людини.

Завданнями курсу:

– **знати і розуміти:** сутність концепцій і парадигм забезпечення прав і свобод людини; основи взаємодії інститутів публічного права в державному управлінні щодо забезпечення прав людини; особливості реалізації прав і свобод людини у сфері публічного управління та адміністрування; вітчизняний досвід гуманізації управління, генезу, закономірності виникнення, функціонування та розвитку в Україні механізмів захисту прав і свобод людини, передумови та наслідки їх реформування, взаємозв’язок між системою управління державою та розвитком українського суспільства, його залежність від впливу сукупності об’єктивних і суб’єктивних, внутрішніх і зовнішніх чинників, конкретних історичних умов, основних тенденцій сучасного розвитку інституту прав людини; процес еволюції інституту прав людини, його закономірності та сучасні тенденції, чинники історичної обумовленості засобів управління, причини і напрями формування систем захисту прав людини;

– **вміти:** ідентифікувати проблеми публічного управління; коректно *застосовувати* термінологію науки державного управління; *критично аналізувати* тенденції розвитку інституціонального змісту прав і свобод; *раціонально застосовувати* сучасні підходи у сфері управління та адміністрування у напрямі власного дослідження; *системно аналізувати* тенденції розвитку механізму захисту прав і свобод у контексті інституціональних трансформацій, світової динаміки, реалізації цілей сталого розвитку; *практично застосовувати* сучасний теоретико-методологічний інструментарій, концепції та підходи для аналізу сучасного стану, ризиків та викликів, що виникають у гуманізації державного управління; *розробляти* та *обґрунтовувати* авторську позицію щодо елементів наукової новизни дисертаційного дослідження у частині адаптування сучасних концептів прав людини; оволодіти змістом таких ключових понять як “природні невідчужувані права людини”, “права громадянина”, “персоноцентричне суспільство”, “покоління прав людини”, “основні (фундаментальні) та неосновні (додаткові, похідні) права особи”, “правовий статус, правове положення особи”, “природно правова школа”, “позитивістська правова школа”, “право”, “свобода” та “обов’язок” людини; усвідомити роль цивілізаційних факторів у розвитку інституту прав людини; ролі держави та позитивного права (законодавства) в механізмі забезпечення прав людини та прав громадянина.

3. Результати навчання

Дисциплінарні результати навчання:

– продемонструвати розуміння основ існуючих парадигм прав людини, вміння критично аналізувати тенденції розвитку теоретико-методологічних підходів до проблематики прав людини;

– продемонструвати розуміння сутності моделей еволюційного ціннісноорієнтованого розвитку, вміння аргументувати та обґрунтувати авторську позицію;

– продемонструвати розуміння сутності та здатність практично застосовувати гуманізаційні концепції публічного управління у предметній сфері власного дослідження, вміння аргументувати та обґрунтувати авторську позицію;

– продемонструвати розуміння методологічних засад, ключових ознак і проблемного поля прав людини, здатність застосовувати концептуальні підходи під час здійснення наукових досліджень та реалізації професійної діяльності в органах публічного управління, вміння аргументувати та обґрунтувати авторську позицію;

– продемонструвати здатність презентувати, вміння аргументувати та обґрунтувати авторську позицію щодо елементів наукової новизни власного дисертаційного дослідження.

4. Структура курсу

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
1	Вступ до курсу Мета, завдання, результати Політика курсу Навчальні матеріали Система та критерії оцінювання	Лекція	Силабус Презентація курсу Рекомендовані джерела	0-10
	Тема 1. Предмет та завдання теорії прав людини		Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	
2	Тема 2. Типологія прав людини	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	0-10
3	Тема 3. Загальні засади реалізації прав і свобод людини та громадянина	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	0-10
4	Тема 4. Стан дотримання та реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина на сучасному етапі розвитку української державності	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	0-10
5	Тема 5. Правові засади захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	0-10
	Семінарське заняття за темою 5. Захист прав та свобод людини і громадянина в Україні органами судової влади	Семінарське заняття	Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	
6	Тема 6. Інституційний механізм захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	0-10
	Практичне заняття за темою 6. Захист порушених прав людини в суді. Аналіз судового провадження	Практичне заняття	Презентації здобувачів	
7	Тема 7. Діяльність Організації Об'єднаних Націй у напрямі захисту прав людини	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	0-10
	Практичне заняття за темою 7. Практика діяльності Європейського суду з прав людини. Розгляд конкретної справи. Алгоритм подання документів до ЄСПЛ	Практичне заняття	Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	
8	Тема 8. Європейська система захисту прав людини	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси Анкети у MS Forms	0-10
	Семінарське заняття за темою 8 Виконання рішень Європейського Суду з прав людини: особливості правової процедури	Семінарське заняття	Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси Силабус Тест для проведення заліку	0-10

Індивідуальні завдання:

Есе 1. Змістовний аналіз самостійного наукового дослідження.

Завдання:

1. Обґрунтуйте, на основі яких концепцій Вами визначено предмет, об'єкт та завдання Вашого дисертаційного дослідження. Для підтвердження поставлених завдань опишіть концептуальну модель Вашого дисертаційного дослідження.

2. Уточніть і конкретизуйте мету та завдання Вашого дослідження з позицій механізмів забезпечення прав і свобод людини.

3. Презентуйте колегам складові Вашого дослідження, визначіть суспільно значиму потребу Вашого дослідження з позицій забезпечення конкретного права (свободи) людини.

Критерії оцінювання: викладач – макс. 14 балів (оригінальність (7), повнота обґрунтування (7));

Презентація і захист під час контрольного заняття 1.

викладач – макс. 5 балів (якість презентації (2) та відповідей на запитання (3));
peer-assessment – макс. 5 (якість презентації (2) та відповідей на запитання (3)).

Індивідуальне завдання (контрольні роботи)

Тема	Завдання	Критерії оцінювання
КР № 1. Обґрунтування переліку документів міжнародних організацій захисту прав людини, що є релевантними проблематиці дисертаційного дослідження	1. Обґрунтуйте перелік документів міжнародних організацій у сфері прав людини, що є релевантними проблематиці дисертаційного дослідження. 2. Завантажте електронну версію на корпоративний classroom.google.com. 3. Презентуйте колегам під час семінарського заняття 1	викладач – макс. 20 балів (оригінальність (5), повнота обґрунтування (10), дотримання академічної доброчесності (5))
КР № 2. Розроблення проекту одного з елементів наукової новизни власного дисертаційного дослідження у частині адаптування міжнародних стандартизованих практик до умов діяльності вітчизняних організацій публічного сектору: методологічні підходи, моделі, методита методики (інструментарій)	1. Визначте відповідне наукове завдання дисертації. 2. Ознайоміться із прикладами адаптування міжнародних стандартизованих практик до умов діяльності вітчизняних організацій публічного сектору у здійснених раніше дисертаційних дослідженнях. 3. Визначте релевантні документи міжнародних організацій. 4. Запропонуйте авторській підхід до механізму адаптування обраних міжнародних стандартизованих практик до умов діяльності вітчизняних організацій предметної галузі власного дослідження. 5. Розробіть авторське формулювання одного з елементів наукової новизни власного дисертаційного дослідження з позицій забезпечення прав людини у частині адаптування міжнародних стандартизованих практик до умов діяльності вітчизняних організацій публічного сектору: методологічні підходи, моделі, методи та методики (інструментарій). 6. Презентуйте колегам складові Вашого дослідження, що містять елементи оцінювання.	викладач – макс. 20 балів (оригінальність (5), коректність застосування наукових методів пізнання(5), коректність формулювань (5), дотримання академічної доброчесності (5))

5. Технічне обладнання та / або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365.

Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle.

Інсталюваний на ПК та мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно

0-59	незадовільно
------	--------------

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 8-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни **на підставі поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Теоретична частина оцінюється за результатами *участі у дискусіях* під час інтерактивних лекцій, виконанню та *презентації результатів індивідуального завдання*, зміст якого описано у розділі 4 (участь у дискусіях та презентація результатів окремих завдань оцінюється в межах 100 балів відповідно до Загальних критеріїв досягнення результатів навчання для 8-го кваліфікаційного рівня за НРК (доктор філософії)) (див. «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» <https://cutt.ly/1ORACPD>) із подальшим перерахунком відповідно до розподілу балів за окремими темами та завданнями, див. у табл. розділу 4). Загалом за участь у дискусіях і захист результатів виконання індивідуального завдання отримується **максимум 60 балів**.

Практичні роботи (індивідуальні і командні завдання, розподіл балів див. у табл. розділу 4) виконуються під час практичних занять (презентація результатів окремих завдань оцінюється в межах 100 балів відповідно до Загальних критеріїв досягнення результатів навчання для 8-го кваліфікаційного рівня за НРК (доктор філософії)) (див. «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» <https://cutt.ly/1ORACPD>) із подальшим перерахунком відповідно до розподілу балів за окремими темами та завданнями, див. у табл. розділу 4). При несвоєчасному здаванні практичної роботи оцінка знижується вдвічі. У сумі за практичну частину курсу при поточному оцінюванні отримується **максимум 40 балів**.

Отримані бали за теоретичну частину та практичні роботи додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Розподіл максимальної кількості балів за складовими поточного контролю:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
60	40	100

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання (залік)** під час сесії. Якщо здобувач не здав у письмовій формі виконаних індивідуальних завдань (дві практичні роботи), він отримує незадовільну підсумкову оцінку з дисципліни.

Залік проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає запитання з теоретичної та практичної частини курсу. Білет складається з **60 тестових завдань** із чотирма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється в 1 бал (**разом 60 балів**) та **10 тестових завдань** з практичної частини, кожне з запитань оцінюється максимум у 4 бали (**разом 40 балів**), причому:

- 4 бали – відповідність еталону;
- 3 бали – відповідність еталону з незначними помилками;
- 2 бали – часткова відповідність еталону, питання повністю не розкрито;
- 1 бал – невідповідність еталону, але відповідність темі запитання;
- 0 балів – відповідь не наведена або не відноситься до теми запитання.

Отримані бали за відкриті та закриті тести додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 8-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни **на підставі поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Теоретична частина оцінюється за результатами *участі у дискусіях* під час інтерактивних лекцій, виконанню та *презентації результатів трьох індивідуальних завдань*, зміст яких описано у розділі 4 (участь у дискусіях та презентація результатів окремих завдань оцінюється в межах 100 балів відповідно до Загальних критеріїв досягнення результатів навчання для 8-го кваліфікаційного рівня за НРК (доктор філософії)) (див. «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» <https://cutt.ly/1ORACPD>) із подальшим перерахунком відповідно до розподілу балів за окремими темами та завданнями див. у табл. розділу 4). Загалом за участь у дискусіях і захист результатів виконання трьох індивідуальних завдань отримується **максимум 60 балів**.

Практичні роботи (індивідуальні і командні завдання, розподіл балів див. у табл. розділу 4) виконуються під час практичних занять (презентація результатів окремих завдань оцінюється в межах 100 балів відповідно до Загальних критеріїв досягнення результатів навчання для 8-го кваліфікаційного рівня за НРК (доктор філософії)) (див. «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» <https://cutt.ly/1ORACPD>) із подальшим перерахунком відповідно до розподілу балів за окремими темами та завданнями див. у табл. розділу 4). При несвоєчасному здаванні практичної роботи оцінка знижується вдвічі. У сумі за практичну частину курсу при поточному оцінюванні отримується **максимум 40 балів**.

Отримані бали за теоретичну частину та практичні роботи додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Розподіл максимальної кількості балів за складовими поточного контролю:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
60	40	100

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання (екзамен)** під час сесії. Якщо здобувач не здав у письмовій формі виконаних індивідуальних завдань (дві практичні роботи), він отримує незадовільну підсумкову оцінку з дисципліни.

Екзамен проводиться у вигляді тестування, яке включає запитання з теоретичної та практичної частини курсу. Білет складається з **60 тестових завдань** із чотирма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється в 1 бал (**разом 60 балів**) та **10 тестових завдань** з практичної частини, кожне з запитань оцінюється максимум у 4 бали (**разом 40 балів**), причому:

- 4 бали – відповідність еталону;
- 3 бали – відповідність еталону з незначними помилками;
- 2 бали – часткова відповідність еталону, питання повністю не розкрито;
- 1 бал – невідповідність еталону, але відповідність темі запитання;
- 0 балів – відповідь не наведена або не відноситься до теми запитання.

Отримані бали за відкриті та закриті тести додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»: http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінку кафедри державного управління і місцевого самоврядування у Facebook: <https://www.facebook.com/kafedra.publicmanagement/>.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у застосунку Microsoft Teams та на корпоративній платформі Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи у Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби).

Оцінки неможливо отримати під час консультацій або інших додаткових годин спілкування з викладачем. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватися дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті. Здобувачі вищої освіти має право на зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті, за окремими темами або видами навчальної активності із попереднім погодженням з викладачем дисципліни та гарантом освітньої програми. Визнання результатів здійснюється за наявності відповідних сертифікатів.

7.7. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендовані джерела інформації

Методичне забезпечення

1. Право в публічному управлінні : навч. посіб. / В. Баштанник. А. Новак, Ф. Рагімов [та ін.] ; за заг. ред. В.В. Баштанника. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 408 с.

Нормативні акти

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. зі змінами та доповненнями / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV з змінами та доповненням / URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

3. Закон України «Про національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII з змінами та доповненням / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

4. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 06.09.2012 № 5207-VI / URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>

5. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 / URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043

6. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права / [URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042

7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 / URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004

Додаткові

1. Борейко А. Конституційно-правовий механізм захисту прав особи: поняття та сутність // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. Правознавство. – 2019. – Т. 24. Вип. 2(35). – С. 58- 65.

2. Гончаров В. Презумпція про права людини та презумпція конституційності нормативних актів // Право України. – 2015. – № 2. – С. 175-185.

3. Мартинюк Р. С. Теорія прав людини. Навчальний посібник. – Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2009. – 218 с.

4. Нелін О. Конституційний механізм захисту основних прав і свобод людини і громадянина в правовій доктрині України // Юридична Україна . – 2016. – № 5-6. – С. 9-14.

5. Права людини у фокусі новітньої історії. / за ред. Є. Ю. Захарова. – Харків: Права людини, 2013. – 420 с.
6. Проти катувань. Міжнародні права людини: терміно-поняттєвий інструментарій дослідження та викладання / П. Рабінович // Право України. – 2015. – №2. – С. 9-24. 5
7. Троян Я. Інститут забезпечення конституційних прав і свобод: поняття, основні ознаки // Підприємництво, господарство і право. – 2018. – № 6. – С. 210-215.
8. Шуміло І.А. Міжнародна система захисту прав людини. Навчальний посібник. – Київ: Видавництво «ФОРМ» ГО, 2018. – 168с.
9. Юзефів А. Конституційні гарантії забезпечення прав і свобод людини й громадянина // Порівняльно-аналітичне право. – 2018. – № 1. – С. 74-77.
10. Cranston Maurice. Human Rights: Real and Supposed / Maurice Cranston // Political Theory and the Rights of Man [edited by D. D. Raphael]. —Bloomington: Indiana University Press, 1967. – Pp. 43-51.
11. Clapham, A. Human Rights: A Very Short Introduction / A. Clapham. – Oxford: Oxford University Press, 2017. – 3 193 p.
12. Donnelly, J. Universal Human Rights in Theory and Practice / J. Donnelly. – 2d ed. – Ithaca, New York: Cornell University Press, 2017. – 290 p.
13. History of the League of Nations (1919-1946). URL: [https://www.unog.ch/80256EDD006B8954/\(httpAssets\)/36BC4F83BD9E4443C1257AF3004FC0AE/%24file/Historical_overview_of_the_League_of_Nations.pdf](https://www.unog.ch/80256EDD006B8954/(httpAssets)/36BC4F83BD9E4443C1257AF3004FC0AE/%24file/Historical_overview_of_the_League_of_Nations.pdf). 6 25.
14. Joseph S. The United Nations and human rights / S. Joseph, S. Kyriakakis // Research handbook on international human rights law / ed by S. Joseph, A. McBeth. – Cheltenham, UK ; Northampton, MA : Edward Elgar, 2010. – Pp. 1–35.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.echr.coe.int> Європейський Суд з прав людини
2. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main> Сайт Верховної Ради України (законодавство)
3. <http://pravoua.com.ua/> Сайт журналу «Право України»
4. <http://www.ligazakon.ua/> Головний правовий портал України
5. <http://www.nbu.gov.ua/>